

Vergaderjaar 2008–2009

27 428

Beleidsnota Biotechnologie

Nr. 127

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTE- LIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 november 2008

Bij het algemeen overleg over biotechnologie van 2 oktober jl. (kamerstuk 27 428, nr. 118) heb ik toegezegd dat de Tweede Kamer op de hoogte gehouden wordt van de keuzes en mogelijkheden die voorliggen ten aanzien van het Nederlands standpunt in de informele groep onder voorzitterschap van de Europese Commissie. Ook heb ik toegezegd om de Nederlandse inzet in de op Franse initiatief opgerichte ad-hoc Raadswerkgroep aan de Tweede Kamer te sturen. Met deze brief wil ik invulling geven aan beide toezeggingen door u mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit te informeren over de stand van zaken en het Nederlands standpunt in de discussie over genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) die momenteel in de EU loopt, naar aanleiding van initiatieven van zowel het Franse voorzitterschap als de Europese Commissie.

Lopende EU discussie

De afgelopen jaren is bij diverse Europese Landbouw- en Milieuraden gediscussieerd over het Europese beleid met betrekking tot genetisch gemodificeerde organismen. Bij diverse lidstaten heerst onvrede over de toelating van ggo's tot de EU markt. Over de achtergronden van deze onvrede bent u in maart 2006 geïnformeerd (Kamerstukken 21501–08, nr. 217). Het Franse voorzitterschap heeft mede naar aanleiding van deze voortdurende onvrede besloten prioriteit te geven aan de behandeling van dit onderwerp. Daartoe is een ad-hoc Raadswerkgroep opgericht die het mandaat heeft gekregen om voorbereidingen te treffen voor de bespreking van dit onderwerp in de Milieuraden van oktober en december 2008. Bij de decemberraad hoopt het Voorzitterschap Raadsconclusies aan te nemen over dit onderwerp. Overigens zullen de Raadsconclusies ingaan op mogelijke verbeteringen van de uitvoering van de bestaande regels voor ggo's. De regels zelf staan niet ter discussie.

De Europese Commissie heeft besloten een informele groep op te richten, met daarin één vertegenwoordiger per lidstaat, die op meer politiek niveau de stand van zaken, problemen en mogelijke oplossingen rond dit onderwerp bespreekt. In deze groep wordt onder voorzitterschap van de Commissie gesproken over de politieke, maatschappelijke en economische consequenties van het beleid voor ggo's. Ook gaat het om vertrouwen bij het publiek, waarvoor meer nodig kan zijn dan alleen een zorgvuldige wetenschappelijke onderbouwing van de veiligheid. Het voorzitterschap en de Commissie benadrukken dat er goede samenwerking is tussen de twee groepen en dat de uitkomsten zullen worden afgestemd.

Nederlandse inzet

Bij het algemeen overleg van 2 oktober jl. werd aan mij gevraagd aan te geven wat mijn inzet namens Nederland is met betrekking tot vijf punten in de discussie:

1. hoe de milieurisicobeoordeling voor ggo's verder kan worden verbeterd,
2. hoe omgaan met socio-economische en maatschappelijke aspecten van ggo's,
3. hoe de wetenschappelijke samenwerking met de EFSA verbeterd kan worden,
4. vragen rond drempelwaarden voor etikettering van zaaizaad en
5. hoe om te gaan met kwetsbare gebieden.

Met betrekking tot deze vijf punten is de Nederlandse inzet als volgt:

1. Milieurisicobeoordeling

De huidige milieurisicobeoordeling biedt voldoende waarborgen voor de veiligheid voor mens en milieu en Nederland ziet geen noodzaak tot extra waarborgen. Wel zal Nederland constructief meedenken aan het verder verbeteren van uitvoering van de milieurisicoanalyse en de procedures daaromheen. Dit kan helpen de procedures te stroomlijnen en de transparantie te verbeteren.

2. Sociaal-economische criteria

Nederland vindt de sociaal-economische en andere maatschappelijke aspecten van ggo's belangrijk. Nederland kan zich voorstellen dat het al of niet toelaten van bepaalde ggo's op de EU markt sociaal-economische effecten kan hebben. Daarbij zou er aandacht moeten zijn voor de veronderstelde milieuvoordelen van het gebruik van ggo's, bijvoorbeeld een mogelijke vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Ook kunnen er bijvoorbeeld sociaal-economische effecten zijn voor biologische teelt en voor producenten in (ontwikkelings) landen die ggo producten willen produceren. Het kabinet constateert dat de mogelijkheid voor lidstaten al bestaat om op nationaal niveau co-existentie maatregelen te treffen om mogelijk nadelige economische effecten van de teelt van ggo gewassen tegen te gaan, mits deze maatregelen voldoen aan de richtsnoeren van de EC met betrekking tot co-existentie (2003/556).

Nederland vindt dat sociaal-economische gevolgen van de uitvoering van het EU ggo beleid voor de handel in en import van grondstoffen in deze discussie moeten worden meegenomen. Het huidige beleid leidt tot handelsproblemen. Bij handelspartners van de EU kunnen veilig bevonden ggo's worden geteeld die in de EU (nog) niet zijn toegelaten. Die ggo's kunnen onbedoeld in zeer kleine hoeveelheden terecht komen in handelspartijen die de EU importeert. Dit is echter niet toegestaan. Voor niet in de EU toegelaten ggo's geldt een nultolerantie. Deze partijen

moeten worden teruggestuurd. Dit kan de concurrentiepositie van de Europese diervoeder- en levensmiddelenindustrie schaden. De Europese Commissie heeft een «technische oplossing» aangekondigd voor het knelpunt van de nultolerantie. Nederland dringt er bij de Europese Commissie op aan om snel met een voorstel hiervoor te komen.

Nederland vindt het onwenselijk om de sociaal-maatschappelijke voor- en nadelen van een specifiek ggo bij elke individuele toelating af te wegen. Dit zou tot een verdere vertraging van de toelatingsprocedure leiden. Bovendien lijkt het onmogelijk om binnen de grenzen van de WTO daadwerkelijk rekening te houden met de uitkomst van zo'n afweging. Nederland ziet daarom meer in het (eventueel per dossier) verzamelen van informatie over sociaal-economische aspecten van ggo's. Hierbij zouden zowel aanvragers als lidstaten zelf informatie kunnen aandragen. Na verloop van tijd zouden de verzamelde positieve en negatieve sociaal-economische aspecten in beschouwing kunnen worden genomen. Indien aspecten op sociaal-economisch terrein worden gevonden kan geëvalueerd worden welke gevolgen deze zouden moeten hebben voor het EU beleid voor ggo's. Daarbij blijft de randvoorwaarde van conformiteit met de WTO en communautair recht van groot belang.

3. Wetenschappelijke samenwerking met EFSA

Het werk dat EFSA tot op heden heeft afgeleverd is van goede kwaliteit. De centrale rol van EFSA evenals de onafhankelijkheid en expertise van de EFSA panelleden staat niet ter discussie. Onlangs heeft ook de Europese Commissie haar vertrouwen uitgesproken in de hoge kwaliteit van de wetenschappelijke advisering door EFSA. Nederland is blij met de in 2006 ingezette verbeteringen in de werkwijze van EFSA, waardoor de lidstaten beter inzicht krijgen in wat EFSA doet met de commentaren van de lidstaten. Nederland is ook tevreden over de samenwerking met EFSA. Nederland constateert dat er een grote hoeveelheid aanvragen op behandeling wacht. De indruk is dat EFSA moeite heeft al deze dossiers tijdig te behandelen. Nederland zal met de lidstaten en de Commissie bespreken of een uitbreiding van het EFSA secretariaat wenselijk is. De wetenschappelijke expertise van de EFSA is goed. Daar waar EFSA constateert bepaalde expertise onvoldoende in huis te hebben, kan de EFSA ad-hoc expertise inroepen.

4. Drempelwaarden voor ggo zaaizaad

Op dit moment hanteren verschillende lidstaten in de praktijk uiteenlopende drempelwaarden voor de etikettering van zaaizaad in het geval van onbedoelde aanwezigheid van in de EU toegelaten ggo's. Nederland vindt dit onwenselijk, omdat het tot handelsproblemen kan leiden. Daarom is Nederland voorstander van de vaststelling van drempelwaarden op EU niveau. Die drempelwaarden moeten zo laag mogelijk, maar realistisch en werkbaar zijn. Ook moeten ze rekening houden met de eigenschappen van het gewas in kwestie en de bestaande drempelwaarden voor etikettering van eindproducten. De studie die de Europese Commissie momenteel uitvoert naar de gevolgen van het instellen van bepaalde drempelwaarden kan uitsluitsel geven over welke drempelwaarden realistisch en economisch haalbaar zijn. Nederland hoopt dat deze studie snel wordt afgerond en vervolgens mede op basis van de resultaten ervan, spoedig besluitvorming over de drempelwaarden kan plaatsvinden.

5. Kwetsbare gebieden

Nederland denkt dat de huidige toelatingsprocedure voldoende ruimte biedt om ook rekening te houden met eventuele extra kwetsbare

gebieden. Indien de technisch-wetenschappelijke milieurisicobeoordeling bijvoorbeeld uitwijst dat bepaalde gebieden extra kwetsbaar zijn voor de potentiële negatieve effecten van het ggo in kwestie, kunnen risicomanagementmaatregelen, zoals een monitoringsysteem (rond kwetsbare gebieden) in de meeste gevallen een afdoende mechanisme bieden om eventuele onverwachte effecten tijdig te identificeren en zonodig verdere preventieve maatregelen te nemen. Indien dit niet werkbaar lijkt, zouden deze gebieden zelfs kunnen worden uitgesloten van de reikwijdte van de betreffende toelating. Daarnaast constateert Nederland dat er ook andere juridische instrumenten zijn die toezien op bescherming en herstel van kwetsbare gebieden, zoals de habitatrichtlijn en de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn. Het is onwenselijk om overlap te veroorzaken met de bestaande regelingen. Met deze kanttekeningen is Nederland bereid mee te denken met andere lidstaten over oplossingen voor de problemen die zij ervaren.

Het Franse voorzitterschap is voornemens in de Milieuraad van december raadsconclusies aan te nemen. Uiteraard kunnen deze raadsconclusies alsmede de verdere verloop van de discussie aan de orde komen bij het Algemeen Overleg dat ik met uw Kamer zal voeren over de Milieuraad van december 2008.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer